



>> *Joan Sala i Ferrer, anomenat també Joan de Serrallonga, (Viladrau, 1594 - Barcelona, 1634).*

# El mas Serrallonga

## La disputada herència del bandoler

**L'enfrontament pel mas Serrallonga entre els descendents del bandoler i els del seu cunyat Miquel va durar 152 anys i cinc generacions. Al final, els Serrallonga van haver d'abandonar la casa on havia anat a raure Joan Sala, de Viladrau, quan es va casar amb la pubilla de la hisenda més gran d'aquell racó de les Guilleries.**

**JOAN LLINÀS** > TEXT

**A**ls indrets més feréstecs de les Guilleries hi ha diverses coves on es diu que en Serrallonga va amagar els fruits de la seva carrera delictiva; tanmateix, encara avui ningú ha trobat el mític i misteriós tresor del bandoler. Sí que sabem, en canvi, què va passar amb l'herència que va deixar. O més ben dit, la que va deixar la seva vídua Margarida, senyora útil i propietària del mas Serrallonga de Querós, una antiga parròquia ubicada a mig camí entre Susqueda i Sau i avui completament deshabitada.

L'any 1803, Francesc Serrallonga, descendent directe de Joan Sala i Margarida Serrallonga, va perdre el mas quan va reconèixer davant de notari que el veritable propietari no era ell sinó Joan Carosa, que vivia a la Querosa, una masia propera que en temps del bandoler havia estat unida al mas Serrallonga.

Feia 152 anys, des del 1651, que els Carosa reclamaven el mas Serrallonga, que deien que els havia estat manllevat per la vídua del bandoler i els seus fills. Durant tot aquest temps les dues famílies van mantenir, generació rere generació, un enfrontament sense concessions enquistat en una de les valls més agrestes de les Guilleries.

La capitulació de Francesc Serrallonga va ser dura. Reconeixia que el 12 de setembre de 1651 Margarida Serrallonga i els seus fills van expulsar amb violència del mas a Miquel Serrallonga, germà de Margarida, després d'haver-li obligat a «firmar donació, concòrdia, renúncia i cessió dels seus drets» a favor d'ella. Tot i que el desnonat Miquel no se'n va anar amb les mans buides, ja que es va quedar amb la Querosa, ni ell ni els seus descendents no van renunciar mai a recuperar el mas Serrallonga ni a reuificar la hisenda.

Al capdavant, la resolució del conflicte va venir amb el reconeixement d'una legalitat. En la seva condició de mascle, Miquel Serrallonga hauria estat l'hereu del mas si no fos perquè quan se li va morir el pare era només un infant de quatre anys. Aleshores, l'avi, Salvi Serrallonga, va fer heretament a favor de la néta gran, Margarida, que amb 17 anys es va casar amb Joan Sala, un jove de Viladrau que, tal com pretenia l'avi, es va convertir en l'home indispensable que havia de portar les regnes del mas. Però que una noia passés per davant del germà era una excepció que només podia venir d'una desafortunada conjuntura com la que havia colpit el mas Serrallonga. Res, tanmateix,

**Feia 152 anys, des del 1651, que els Carosa reclamaven el mas Serrallonga, que deien que els havia estat manllevat per la vídua del bandoler**



que l'ordre patriarcal no pogués arreglar: a la mort de Margarida, el mas passaria al germà o als seus descendents, tot recuperant la línia masculina de la transmissió. Aquesta era la legalitat a la qual, amb encert, es van acollir els descendents de Miquel Serrallonga.

Mereixien, però, els descendents de Margarida la trista fi que els esperava? Ella fou la veritable heroïna de la història d'en Serrallonga. Des del moment en què el seu espòs es va convertir en un proscrit, es va fer evident que per tirar endavant una hisenda no era condició *sine qua non* ser un home. Ella es va erigir com a veritable cap d'una família formada per germans petits, una mare anciana i diverses tietes, va pujar cinc fills, va ser empresonada i va haver de fer front a la destrucció de cases i collites per part de les autoritats. Després de l'execució del seu espòs, va endegar amb èxit la reconstrucció de la pairalia, i per això no és estrany que al final dels seus dies es rebel·lés i decidís que serien els fills i no el germà els que heretarien el mas.

Van passar cinc generacions fins que Francesc Serrallonga es va acabar rendint davant de Joan Carosa. Per suavitzar la patcada, es va acordar que la filla petita del

primer, Maria, es casaria amb Jeroni, l'hereu del vencedor, i així fou. Ironies del destí, Joan Carosa va marxar d'aquest món amb la satisfacció d'haver fet justícia amb els seus avantpassats, sense imaginar que el seu fill es vendria la Querosa al cap d'onze anys i que, dues generacions més tard, el mas Serrallonga mateix acabaria embargat.

>> *El mas Serrallonga a mitjan segle xx. A baix, la Querosa, l'any 2009.*

**Joan Llinàs i Pol** és historiador.  
Atri Cultura i Patrimoni, SLU.



**Després de l'execució del seu espòs, Margarida va reconstruir la pairalia i per això va decidir que serien els fills i no el germà els que heretarien el mas**